
 K PROJEKT Ahtri tn 6a Tallinn 10151 kprojekt@kprojekt.ee	Projekti nimetus: Viimsi mõisa pargi puittaimestiku haljastuslik hinnang		
	Aadress: Viimsi mõisa park, Viimsi alevik, Viimsi vald		
Projektijuht: S. Kasepalu	Dokumendi nimetus: Inventuuri aruanne		
Dendroloog/Maastikuarhitekt: B. Pukk, S. Kasepalu	Töö nr: 23004	Staadium: -	Dokumendi tähis: DND-3-01

1 ÜLDOSA	2
1.1 Haljastusliku hinnangu läbiviimise koht	2
1.2 Haljastusliku hinnangu lühikirjeldus	2
2 DENDROLOOGILINE HINNANG	3
2.1 Metoodika.....	3
2.2 Looduskaitsetelised aspektid ja kasvukohatüüp.....	4
2.3 Puittaimestiku üldkirjeldus.....	4
2.4 Puittaimestiku haljastuslik väärtus.....	8
2.4.1 Eriti väärtuslikud pargipuud.....	8
2.5 Järeldused	13
2.5.1 Soovitused olemasoleva haljastuse säilitamiseks, hoolduseks ja täiendamiseks .	14
3 KOKKUVÕTE.....	16

 Ahtri tn 6a Tallinn 10151 kprojekt@kprojekt.ee	Projekti nimetus: Viimsi mõisa pargi puittaimestiku haljastuslik hinnang		
	Adress: Viimsi mõisa park, Viimsi alevik, Viimsi vald		
Projektijuht: S. Kasepalu	Dokumendi nimetus: Inventuuri aruanne		
Dendroloog/Maastikuarhitekt: B. Pukk, S. Kasepalu	Töö nr: 23004	Staadium: -	Dokumendi tähis: DND-3-01

1 ÜLDOSA

1.1 Haljastusliku hinnangu läbiviimise koht

Haljastuslik hinnang teostati Viimsi vallas Viimsi alevikus, Viimsi mõisa pargi kinnistul (katastritunnus 89001:010:3504) ning sellega vahetult piirnevatel lähialadel nagu Mõisa tee 1 (katastritunnus 89001:010:3316), Pargi tee (katastritunnus 89001:010:3481) ja Hämariku tee (katastritunnus 89001:010:3619) kinnistutel. Uuritava ala suurus on ca 13.5-14 ha.

Joonis 1. Uuritava ala piiritus. Alus: Delfi kaart

1.2 Haljastusliku hinnangu lühikirjeldus

Varasemalt on Viimsi mõisa pargi puistule koostatud dendrooloogilised uuringud 2006.aastal¹, eraldi pargi põhjapoolse osa kohta veel 2016.a² ning taaskord kogu pargialale 2017.aastal³.

Töö aluseks on 2023.a koostatud topo-geodeetiline maa-ala plan (Geodeesia24 OÜ töö nr 7249-22) ning tellija (Viimsi Vallavalitsus) lähteülesanne Viimsi mõisa pargi rekonstrueerimisprojekti koostamiseks (Riigihanke 257294 Lisa 1 Tehniline kirjeldus).

¹ Abner, O., Elliku, J., Janson, S., Kaur, A. 2006. Viimsi mõisapargi puittaimestiku haljastusliku hinnang

² Järve, S., Siim, S. (2016) Puittaimestiku hinnang Viimsi mõisapark

³ Maastikuarhitektuuribüroo OÜ (2017) Viimsi mõisa pargi dendrooloogiline uuring ja hoolduskava (2017-2026)

 K PROJEKT Ahtri tn 6a Tallinn 10151 kprojekt@kprojekt.ee	Projekti nimetus: Viimsi mõisa pargi puittaimestiku haljastuslik hinnang		
	Aadress: Viimsi mõisa park, Viimsi alevik, Viimsi vald		
Projektijuht: S. Kasepalu	Dokumendi nimetus: Inventuuri aruanne		
Dendroloog/Maastikuarhitekt: B. Pukk, S. Kasepalu	Töö nr: 23004	Staadium: -	Dokumendi tähis: DND-3-01

Haljastusliku hinnangu jaoks vajalikud välitööd viidi läbi 2023.a veebruaris, märtsis ning aprillis. Välitööde käigus uuriti ning kanti plaanile üksikpuud, puude grupid ja põõsad, mis jäid määratletud uuritavale alale ja selle vahetusse ümbrusesse.

Puittaimede haljastusliku hindamise teostasid maastikuarhitektid/puittaimede hindajad Signe Kasepalu ja Birgit Pukk. Lisas 2 on toodud maastikuarhitektide kutsetunnistused. Välitöödel osales ühtlasi maastikuarhitekt Katariina Lepiku.

Välitööd teostati puude ja põõsaste lehtedeta perioodil. Sellest tingituna on mõned liigid (peamiselt iluaianduslikud põõsaliigid) määratud perekonna tasandil. Põõsaste liike võib olla vajalik täpsustada vegetatsiooniperioodil. Liikide määramise osas esinevad võimalikud ebatäpsused ei mõjuta puittaimede haljastusliku väärtuse hinnangut ning kavandatavaid raied ja hooldustöid.

2 DENDROLOOGILINE HINNANG

2.1 Metoodika

Dendroloogiline hinnang on koostatud välitööde põhjal. Viimsi vallas puudub haljastuse inventeerimist reguleeriv määrus, mistõttu on antud töö vormistatud Tallinna Linnavalitsuse 20. juuni 2020. a määruses nr 15 „Haljastuse inventeerimise kord“ sätestatud nõuetest juhindudes.

Inventeerimisel kasutati topo-geodeetilist alusplaani mõõtkavas 1:500. Töö käigus identifitseeriti alusplaanil toodud üksikpuud, puude rühmad ja põõsaste rühmad. Plaanile kanti puittaimede võra projektsioon. Igale haljastuslikule objektile lisati järjekorranumber.

Haljastuslike objektide andmed kanti alguses välipäevikusse ja hiljem numereeritud haljastuslike objektide nimekirja (Lisa 1 tabel 2). Selles nimekirjas järgneb numbrile puittaimetaksoni nimi; puu rinnasdiameeter sentimeetrites (mõõdetuna 1,3 m kõrguselt maapinnast); haljastusliku väärtuse hinne ja märkused.

Vastavalt eelpool toodud määruse juhiste, mõõdeti mitmeharulisel puul, mis harunes madalamalt kui 1,3 m, eraldi kõigi harude ümbermõõt, mis on toodud tabelis eraldatult „&“ märgiga. Puude rühmas eri puude eraldamiseks kasutati semikoolonit (;), kõrgus ja võra projektsioon hinnati visuaalselt, rinnasdiameetri kindlakstegemisel kasutati mõõdulinti (talmeter).

Dendrohinnang ei sisalda täpseid dendropatoloogilisi diagnoose. Ilmnemisel kirjeldatakse silmaga nähtavaid olulisi vigastusi ja kahjustusi, mis märgitakse koondtabeli märkuste veergu.

Igale haljastuslikule objektile anti hinnanguline väärtusklass. Aluseks võeti 5-astmeline skaala (eeltoodud määruse § 8. Puude väärtusklassid, § 9. Puuderühmade väärtusklassid, § 10. Põõsaste väärtusklassid). Dendroloogilisel plaanil toodi puude haljastuslik väärtus välja erinevate värvadena, kus I klassi (eriti väärtuslik) tähistab punane värv, II klassi (väärtuslik) tähistab sinine värv, III klassi (oluline) roheline värv, IV klassi (väheväärtuslik) kollane värv ja V klassi (liikvideeritav) tähistab pruun värv. Dendroloogiline plaan puittaimede haljastusliku väärtuse hindamisega on toodud joonisel DND-4-01. Hiljem koostati ala puittaimede taksonite nimekiri koos ladinakeelsete vastetega ning näidati ära liikide kodumaisus (Lisa 1 tabel 1).

 K PROJEKT Ahtri tn 6a Tallinn 10151 kprojekt@kprojekt.ee	Projekti nimetus: Viimsi mõisa pargi puittaimestiku haljastuslik hinnang		
	Aadress: Viimsi mõisa park, Viimsi alevik, Viimsi vald		
Projektijuht: S. Kasepalu	Dokumendi nimetus: Inventuuri aruanne		
Dendroloog/Maastikuarhitekt: B. Pukk, S. Kasepalu	Töö nr: 23004	Staadium: -	Dokumendi tähis: DND-3-01

2.2 Looduskaitseaspektid ja kasvukohatüüp

Viimsi mõisa pargi rekonstrueerimisprojekti alusuuringute seas on dendrooloogilisest inventuurist eraldiseisvalt koostatav alustaimestiku botaaniline uuring, sh kaitsealused taimed ja kooslused (Aktiniidia OÜ töö nr 10/23). Botaaniline uuring viiakse läbi kahes etapis vegetatsiooniperioodi jooksul.

2.3 Puittaimestiku üldkirjeldus

Uuritaval alal on tegemist mitmes järgus rajatud ja ümber kujundatud ning seetõttu erivanuselise vabakujulise pargiga, mille kuju ja stiili on määranud paiknemine klindi servas ja peal.

Pargi ajaloost on teada, et Viimsi mõisa juures oli 17. sajandil suur viljapuu-aed, mis paiknes peahoonest ida pool. Aed oli korrapärase planeeringuga ja jagatud kaheteistkümneks osaks. Viljapuude vahel paiknesid köögiviljapeenrad. Aia ümber kasvasid pärnad ja saared. Vahetult nõlva all paiknesid kalatiigid. Sarnane planeering säilis ka 18. sajandil⁴.

Valdavas osas kujundati park inglise stiilis looduslikuks vabakujunduslikuks pargiks. Pargil puudus piirdeaed. 18. sajandi lõpul ja 19. sajandi alguses võis mõisa peahoone ümbruse kujunduses näha ka prantsuse aiastiili mõjusid. Tol ajal kaevati ja süvendati tiike, istutati alleed ja raiuti sisse pargiaasad, rajati jalgteed ja ehitati parki lusthooned. Mõisa peahoone ümbruses säilis korrapärane planeering hekkide ja lillepeenardega. 1920.-1930.-ndail aastail korrastati nii teedevõrku kui pargi puistut.

Peale Teist maailmasõda on parki lisandunud hulk isekülkseid sangleppi, h. saari ja h. vahtraid. Pargi planeeringut ähmastab nõlva alla ehitatud korruselamu. Nõukogudeaegset kihistust iseloomustavad seetõttu ka tänaseks täisikka jõudnud, kuid mõisa pargi planeeringuga mittesobitavad puude read ja grupid, mis tõenäoliselt kasvasid suletud territooriumi perimeetril.

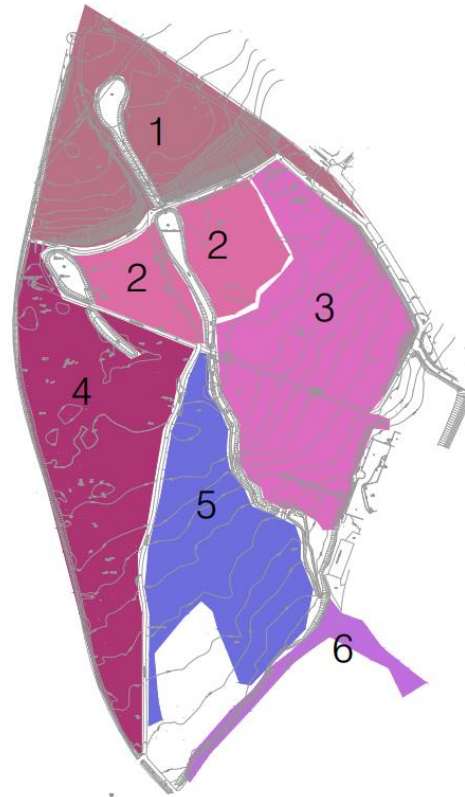
1970–1980.-ndatel aastatel on Viimsi-Randvere tee äärde pargi lõunaossa istutatud kuuskede rühmi, Hämariku tee serva harilikke viirpuid ning hajali parki palsamnulgi, mõned ajaani ja sitka kuused.

Uuritav pargiala on ulatuslik ning jaotatud kirjeldamise hõlbustamiseks tsoonideks (vt joonis 2). Tsoneering on põhimõtteline ning järgib pigem maastikus tekkivaid konkreetsemaid ühetaolisi alasid ja puistuid.

⁴ Viimsi mõis. Ajalooline õiend

 Ahtri tn 6a Tallinn 10151 kprojekt@kprojekt.ee	Projekti nimetus: Viimsi mõisa pargi puittaimestiku haljastuslik hinnang		
	Aadress: Viimsi mõisa park, Viimsi alevik, Viimsi vald		
Projektijuht: S. Kasepalu	Dokumendi nimetus: Inventuuri aruanne		
Dendroloog/Maastikuarhitekt: B. Pukk, S. Kasepalu	Töö nr: 23004	Staadium: -	Dokumendi tähis: DND-3-01

Joonis 2 Skeem uuritava ala põhimõtteliste tsoonidega

TSOON NR 1 asub pargi põhjaosas ning kõrguslikult nõlva all pargi madalamas osas. Pargi põhjaosa läbib looklev teerada ning keskosas asub üks tiikidest. Siin tsoonis hinnatud puudest moodustas valdava osa sanglepp, aga leidus ka võimsaid vene lehiseid, harilikku hobukastanit, vähesel määral künnapuud, harilikku vahtrat ja harilikku saart. Puud paiknevad vabakujuliselt ja hajusalt ning mitmel vanemal puul on saanud kujuneda ühtlane ja võimas laiuv võra. Tihedamalt koos kasvavad puud nõlval, kus valitseb valguse puudus, võrad on kitsad ja puud kõrgelt laasunud. Samuti leidub nõlval kiirekasvuliste puude järelkasvurühmi, mis risustavad pargi ilmet ja sulgevad vaateid. Pargi tee ääres asuva kergliiklustee servas kasvavad puud on ridamisi asetusega ning mitmed puud on tee ehituse käigus saanud olulisi vigastusi. Võrreldes varasemalt koostatud dendrooloogiliste hinnangutega on puude seisund ajas mõnevõrra halvenenud ning üks suurem vana sanglepp nr 83 hinnati ka V väärtusklassi kui kergliiklusteel liiklejatele ohtlik puu. Siin piirkonnas hinnati eriti väärtuslikuks Pargi tee poolisel nõlval kasvavate vene lehiste reas asuv kõige suurem isend, puu nr 114, mille tüve rinnasläbimõõduks on 110 cm. Põõsarinne sisuliselt puudub.

TSOON NR 2 asub pargi keskosas, Maria Laidoneri ja Mõisapargi teede ristumiskohas, vaadelduna kahel pool kesket tiiki. Tiigi lääneküljel olev puistu on hõredam, siin leidub ka silmapaistvamaid ja suuremate mõõtmetega puid nagu sanglepad nr 733, 736, 737, 738, 741, ja künnapuu nr 742. Tiigist idapoole jäävas sektoris on puid tihedamalt ning ka võrad on kitsamad. Mitmed puud on jäänud suuremate vanemate puude võra turbe all kängunud seisundisse (nr 174, 176) ning palju isendeid on ka hukkunud (hinnates kändude ja varasemate hinnangutega võrreldes geodeetiliselt alusplaani puuduvate puude järgi). Selle põhjuseks võib olla pinnase suurenenud liigniiskus, mis avaldab kõige suuremat mõju tsoonile 3.

 Ahtri tn 6a Tallinn 10151 kprojekt@kprojekt.ee	Projekti nimetus: Viimsi mõisa pargi puittaimestiku haljastuslik hinnang		
	Aadress: Viimsi mõisa park, Viimsi alevik, Viimsi vald		
Projektijuht: S. Kasepalu	Dokumendi nimetus: Inventuuri aruanne		
Dendroloog/Maastikuarhitekt: B. Pukk, S. Kasepalu	Töö nr: 23004	Staadium: -	Dokumendi tähis: DND-3-01

TSOON NR 3 ulatub Pargi teest üle Johan Laidoneri tee kuni kraavini ja selle äärse platvormini, hõlmates ka ala põhjaosas paiknevat nõlvapealset mänguväljakut. Siin on puude paiknemine taas hõre, palju on kände ja tormiheidet, kuid allesolevad puud on võrdlemisi heas seisundis. Siin tsoonis leidub ka mitmeid väga väärtuslikke, suurte mõõtmetega põlispuid (künnapuu nr 192, sanglepp nr 266, harilik saar nr 274, harilik tamm nr 288) aga ka dendroloogilisi haruldusi, mis hinnati I väärtusklassi (kollane kask nr 345 ja harilik pöök nr 374). Põõsarinne on vähesel määral esindatud kraavikaldal (pihlenelas nr 374) ning siin kasvab ka rohkem lühiealist, kiirekasvulist haljastust (höberemmelgad, harilik toomingas, mägivaher).

TSOONIS NR 4, mis jääb läänest Viimsi-Randvere tee äärde ja ulatub kuni Hämariku tee, Aiandi tee ja Viimsi-Randvere tee ringristmikuni, mõjutab puud teatud määral teelt tulev saaste. Ühtlasi asetsevad puud jälle tihedamalt rühmiti ning on osalt isetekkelise iseloomuga, mistõttu on puude keskmine väärtusklass tsooni kesk- ja lääneosas madalam. Tsooni keskosas leidub mitmeid jalal kuivanud puud (nr 650, 652, 654, 655, 656) ja rohkesti kände. Väärtuslikumad ja kõrgelt hinnatud puittaimed asetsevad siin pigem tsooni ülaosas tiigi ääres ning Johan Laidoneri tee ääres (harilik pärn nr 784, harilik tamm nr 811 ja künnapuu nr 817). I väärtusklassi puude kõrval leidub ka rohkesti II väärtusklassi hinnatavaid vanemad ja suuremate mõõtmetega puud. Lehtpuude kõrval on siin piirkonnas üsna arvukalt esindatud ka okaspuud, millest palsamnulud on kehvas seisundis (põevad tõenäoliselt okka- või juurenakkusest tekkinud haigusi). Harilike kuuskede rühmad, mis jäävad teeservadest eemale, on väga heas seisundis. Teeäärsed puud on saanud tõenäoliselt nii mehaanilisi vigastusi kui ka saastekahjustusi ning puude vitaalsus on langenud. Põõsarinne sisuliselt puudub.

TSOON NR 5 on kõige enam metsailmeline ning varieerub oma niiskusrežiimi poolest. Vaheldusrikas pinnas võimaldab kasvada erinevate nõudmistega taimedel, näiteks leidub siin tihedamaid sangleppade grupe, harilikke ebatsuugasid ja efektsete, lausa eksootilise voldilise välimusega tüvedega künnapuid ning dendroloogilistest haruldustest harilikku valgepöökki. Põõsarinne on ka siin väheldane, leidub üks ala mitmeliigilise istutusega, mille sobivus antud asukohta on küsitav (rühm nr 490, koos äädikapuude, mägivahtrate ja arukasega).

TSOON NR 6 tähistab mõisa pargi alast välja jäävat Hämariku tee ja Nelgi tee ühenduskoha piirkonda, kus on kohaliku kasutaja perspektiivist olulised liikumisteed. Hämariku tee ääres leidub erinevas seisundis ja erineva kvaliteediga hooldatud viirpuude rühmi, mis iseenesest tänavahaljastusena on huvitavad ja asjakohased, kuid madala hooldustaseme tõttu ei saa neid kõrgelt hinnata. Palju puud on välja läinud, mitmed puud on murdunud või kohe murdumas ja rippes. Samuti on viirpuude gruppide sisse kasvanud isekülvseid kiirekasvuliste liikide järelkasvuisendeid, mistõttu on puuderida on ebaühtlane. Tsooni väärtuslikumad puud asuvad Hämariku tee 8 kinnistu nurgal, aias sees kasvav harilik tamm nr 1045 ning tänavamaal kasvav harilik saar nr 450. Liikudes Aiandi tee ja Nelgi tee ristmiku poole nõlvast üles, suureneb isetekkelise saare ja vahtra võsa osakaal, mis on saanud segamatult betooniprahi ja vanade varemete ümber kasvada. Siin teekonnal kasvab ka üksikult vanemaid puud, sanglepad nr 1048, 1049, 1050 ja 1051. Kõigi puude asukohad ei ole kahjuks kuigi perspektiivsed. Vahetult enne Aiandi teega ristumist leidub siin üks viljapuude (aed-õunapuud ja viirpuu) grupp ning Aiandi tee 9a kinnistu nurgal kasvab väga ilusa võraga noor harilik tamm nr 1058. Tamme kõrval vohav kontpuuvõsa (nr 1055) on kindlasti noorendatav ja väga potentsiaalikas dekoratiivpõõsastik.

Numereeritud haljastuslike objektide nimekiri .xls formaadis vt Lisa 1.

Uuritud alal on identifitseeritud 46 taksonit nii kodumaiseid kui võõrliike.

 Ahtri tn 6a Tallinn 10151 kprojekt@kprojekt.ee	Projekti nimetus: Viimsi mõisa pargi puitaimestiku haljastuslik hinnang		
	Aadress: Viimsi mõisa park, Viimsi alevik, Viimsi vald		
Projektijuht: S. Kasepalu	Dokumendi nimetus: Inventuuri aruanne		
Dendroloog/Maastikuarhitekt: B. Pukk, S. Kasepalu	Töö nr: 23004	Staadium: -	Dokumendi tähis: DND-3-01

Tabel 1. Taksonite nimekiri

Jrk Nr	Kodu- maisus	Taksoni eestikeelne nimi	Taksoni ladinakeelne nimi
1		Palsamnulg	<i>Abies balsamifera</i>
2	+	Harilik vaher	<i>Acer platanoides</i>
3		Mägivaher	<i>Acer pseudoplatanus</i>
4		Harilik hobukastan	<i>Aesculus hippocastanum</i>
5	+	Sanglepp	<i>Alnus glutinosa</i>
6	+	Hall lepp	<i>Alnus incana</i>
7		Kollane kask	<i>Betula alleghaniensis</i>
8	+	Arukask	<i>Betula pendula</i>
9	+	Sookask	<i>Betula pubescens</i>
10		Harilik valgepöök	<i>Carpinus betulus</i>
11	+	Kontpuu sp.	<i>Cornus sp.</i>
12	+	Harilik viirpuu	<i>Crataegus rhipidophylla</i>
13		Harilik pöök	<i>Fagus sylvatica</i>
14	+	Harilik saar	<i>Fraxinus excelsior</i>
15		Euroopa lehis	<i>Larix decidua</i>
16		Vene lehis	<i>Larix sukaczewii</i>
17		Aed-õunapuu	<i>Malus domestica</i>
18	+	Harilik kuusk	<i>Picea abies</i>
19		Ajaani kuusk	<i>Picea jezoensis</i>
20		Korea kuusk	<i>Picea koraiensis</i>
21		Torkav kuusk	<i>Picea pungens</i>
22		Sitka kuusk	<i>Picea sitchensis</i>
23		Siberi seedermand	<i>Pinus sibirica</i>
24	+	Harilik mänd	<i>Pinus sylvestris</i>
25		Hõbehaab	<i>Populus alba</i>
26	+	Harilik haab	<i>Populus tremula</i>
27	+	Harilik toomingas	<i>Prunus padus</i>
28		Harilik ebatsuuga	<i>Pseudotsuga menziesii</i>
29	+	Harilik tamm	<i>Quercus robur</i>
30		Äädikapuu	<i>Rhus typhina</i>
31		Kurdlehine kibuvits	<i>Rosa rugosa</i>
32		Kibuvits perek.	<i>Rosa sp.</i>
33	+	Hõberemmelgas	<i>Salix alba</i>
34	+	Raagremmelgas	<i>Salix caprea</i>
35		Harilik pihlenelas	<i>Sorbaria sorbifolia</i>
36	+	Harilik pihlakas	<i>Sorbus aucuparia</i>
37		Määri pihlakas	<i>Sorbus aucuparia var. Edulis</i>
38		Jaapani enelas	<i>Spiraea japonica</i>
39		Meyeri sirel	<i>Syringa meyeri</i>
40		Harilik sirel	<i>Syringa vulgaris</i>
41		Hiigelelupuu	<i>Thuja plicata</i>

 K PROJEKT Ahtri tn 6a Tallinn 10151 kprojekt@kprojekt.ee	Projekti nimetus: Viimsi mõisa pargi puittaimestiku haljastuslik hinnang		
	Aadress: Viimsi mõisa park, Viimsi alevik, Viimsi vald		
Projektijuht: S. Kasepalu	Dokumendi nimetus: Inventuuri aruanne		
Dendroloog/Maastikuarhitekt: B. Pukk, S. Kasepalu	Töö nr: 23004	Staadium: -	Dokumendi tähis: DND-3-01

42	+	Harilik pärn	<i>Tilia cordata</i>
43		Suurelehine pärn	<i>Tilia platyphyllos</i>
44		Läänepärn	<i>Tilia x europaea</i>
45	+	Harilik jalakas	<i>Ulmus glabra</i>
46	+	Künnapuu	<i>Ulmus laevis</i>

2.4 Puittaimestiku haljastuslik väärtus

Eriti väärtuslike puudena (I väärtusklass) märgiti Viimsi mõisa pargis dekoratiivsete ja pikaealiste puuliikide eriti suured, elujõulised ja liigiomase kasvukujuga isendid, samuti dendroloogiliselt haruldased puud. Väärtuslikud (II väärtusklass) on heas tervislikus seisundis ja liigitüüpilise võraga puittaimed, samuti silmapaistva võrakuju või tüvega puud, ka haruldasemad puuliigid. Olulised puittaimed (III väärtusklass) on osa antud alale istutatud haljastusest, millel esineb väiksemaid vigastuste, haiguste tunnuseid või millel võra on muutunud ühepoolseks. Väheväärtuslikeks (IV väärtusklass) on hinnatud teiste alla jäänud kidurad, liiga tihedalt kasvavad, vigastustega ja suure kuivamisega puittaimed. Likvideeritavateks (V väärtusklass) on hinnatud suures mahus kuivanud puittaimed või isetekkeline võsa.

Alal eraldi dendroloogilisele plaanile kantud ja hinnatud 1059 haljastuslikku objekti jagunevad erinevate väärtusklasside vahel järgmiselt:

Eriti väärtuslikud – 17 puittaime (1,4%)
 väärtuslikud – 233 puittaime (22,2%)
 olulised – 578 puittaime (54,6%)
 väheväärtuslikud – 201 puittaime (19%)
 likvideeritavad/ohtlikud – 30 puittaime (2,8%)

2.4.1 Eriti väärtuslikud pargipuud

Viimsi mõisa pargis on säilinud väärtuslikke põlispuid, mis aitavad määrata pargi vanust ja väarikust ning loovad ajaloolisesse parki täiesti omaette ruumimõõtme. Enim leidub põlispuude seas sangleppasid, künnapuid, h. saari, h. pärnasid ja h. tammesid.

Üle 100 cm rinnasdiameetriga puid märgiti välitööde käigus 34 tk. Neist 10 kuulus I väärtusklassi, 12 tk II väärtusklassi, 10 tk III väärtusklassi ja 2 tk IV väärtusklassi.

Dendroloogilistest haruldustest on varasemates uuringutes mainitud kaukaasia tiibpähklipuid, kuid tänaseks on mõlemad teadaolnud isendid (üks pargi idaosas hoone ees ja teine Pargi tee ääres) hukkunud. Pargis tunnevad end hästi siinse piirkonna mõistes muidu haruldased liigid nagu harilik pöök nr 374 (rinnasdiameetriga 74 cm), harilik valgepöök nr 537 (rinnasdiameetriga 58 cm) ja kollane kask nr 345 (rinnasdiameetriga 43 cm).

Välitööde käigus omistati I väärtusklassi hinnang 17 üksikpuule.

 K PROJEKT Ahtri tn 6a Tallinn 10151 kprojekt@kprojekt.ee	Projekti nimetus: Viimsi mõisa pargi puittaimestiku haljastuslik hinnang		
	Aadress: Viimsi mõisa park, Viimsi alevik, Viimsi vald		
Projektijuht: S. Kasepalu	Dokumendi nimetus: Inventuuri aruanne		
Dendroloog/Maastikuarhitekt: B. Pukk, S. Kasepalu	Töö nr: 23004	Staadium: -	Dokumendi tähis: DND-3-01

Joonis 3. Harilik kuusk nr 483 D=41cm

Joonis 4. Sanglepp nr 588 D=100cm

Joonis 5. Harilik tamm nr 1045 D=100cm

Joonis 6. Kollane kask nr 345 D=43cm

 Ahtri tn 6a Tallinn 10151 kprojekt@kprojekt.ee	Projekti nimetus: Viimsi mõisa pargi puittaimestiku haljastuslik hinnang		
	Adress: Viimsi mõisa park, Viimsi alevik, Viimsi vald		
Projektijuht: S. Kasepalu	Dokumendi nimetus: Inventuuri aruanne		
Dendroloog/Maastikuarhitekt: B. Pukk, S. Kasepalu	Töö nr: 23004	Staadium: -	Dokumendi tähis: DND-3-01

Joonis 7. Harilik pöök nr 374 D=71cm

Joonis 8. Harilik valgepöök nr 537 D=58cm

Joonis 9. Künnapuu nr 817 D=119cm

Joonis 10. Harilik tamm nr 811 D=105cm

 K PROJEKT Ahtri tn 6a Tallinn 10151 kprojekt@kprojekt.ee	Projekti nimetus: Viimsi mõisa pargi puittaimestiku haljastuslik hinnang		
	Aadress: Viimsi mõisa park, Viimsi alevik, Viimsi vald		
Projektijuht: S. Kasepalu	Dokumendi nimetus: Inventuuri aruanne		
Dendroloog/Maastikuarhitekt: B. Pukk, S. Kasepalu	Töö nr: 23004	Staadium: -	Dokumendi tähis: DND-3-01

Joonis 11. Harilik pärn nr 784 D=103cm

Joonis 12. Vene lehis nr 114 D=110cm

Joonis 13. Künnapuu nr 192 D=99cm

Joonis 14. Sanglepp nr 266 D=127cm

 K PROJEKT Ahtri tn 6a Tallinn 10151 kprojekt@kprojekt.ee	Projekti nimetus: Viimsi mõisa pargi puittaimestiku haljastuslik hinnang		
	Aadress: Viimsi mõisa park, Viimsi alevik, Viimsi vald		
Projektijuht: S. Kasepalu	Dokumendi nimetus: Inventuuri aruanne		
Dendroloog/Maastikuarhitekt: B. Pukk, S. Kasepalu	Töö nr: 23004	Staadium: -	Dokumendi tähis: DND-3-01

Joonis 15. Sanglepp nr 259 D=63&54&58cm

Joonis 16. Harilik saar nr 274 D=111cm

Joonis 17. Sanglepp nr 267 D=103cm

Joonis 18. Harilik tamm nr 288 D=63cm

 K PROJEKT Ahtri tn 6a Tallinn 10151 kprojekt@kprojekt.ee	Projekti nimetus: Viimsi mõisa pargi puittaimestiku haljastuslik hinnang		
	Aadress: Viimsi mõisa park, Viimsi alevik, Viimsi vald		
Projektijuht: S. Kasepalu	Dokumendi nimetus: Inventuuri aruanne		
Dendroloog/Maastikuarhitekt: B. Pukk, S. Kasepalu	Töö nr: 23004	Staadium: -	Dokumendi tähis: DND-3-01

2.5 Järeldused

- Tegemist on mitmes järgus rajatud ja ümber kujundatud ning seetõttu erivanuselise vabakujulise pargiga, mille kuju ja stiili on määranud paiknemine klindi servas ja peal.
- Viimsi pargis on esindatud erivanuselised puud. Pargis leidub sangleppi, mille vanuseks võib hinnata 140–160 aastat. Harilike saarte ja künnapuude hulgas leidub isendeid, mille vanus on kuni 140 aastat. Vanimad, enam kui 160-aastased, sanglepad hakkavad puistust järk-järgult välja langema. Siiski kujundavad pargi ilme just põlised, enam kui 100-aastased sanglepad, h. saared, künnapuud ja lehised. Suurimad vene ja euroopa lehised on arvatavalt umbes 130–140-aastased ja on istutatud peale 1865. a mõisa peahoone tulekahjuga kaasnenud ümberkujundusi⁵.
- Enamik vanu sangleppi on hästi arenenud ja liigitüüpilise võraga. Mitmetel puudel on ka dekoratiivne pahaline (mõhnlaline) tüvi. Niiskema kasvukohaga vanematel künnapuudel leidis huvitavaid voldilisi tüvesid.
- Väärtuslike puude hulgas on selges ülekaalus lehtpuud. Okspuudest on väärtuslike puude hulgas sagedasemad lehised, aga ka heades valgustingimustes kasvanud kuused, lehtpuudest sanglepad.
- Okaspuudest on hästi säilinud lehiste ja h. ebatsuugade rühmad ning lehtpuudest h. tammede, künnapuude ja hõberemmelgate rühmad. Oluliselt hõrenenud on h. kuuskede rühmad Randvere tee äärses tsoonis.
- Vabakujulises nn inglise stiilis pargis on kadunud enamik pargitüübile iseloomulikke vaateid. Mitmed vaated on täielikult või osaliselt kinni kasvanud isekülvsete või hiljem juurde istutatud puude tõttu.
- Vabakujulises pargis olulisel kohal olevate pargiaasade kuju ei ole selgelt loetav. Pargiaasade servi rõhutavad põõsaste rühmad on kadunud. Pargiaasadele on hakanud kasvama isekülvsed puud ning sinna on juurde istutatud noori puid.
- Pargi põõsarinne on juhusliku paigutusega ning väheldane.

⁵ Abner, O., Elliku, J., Janson, S., Kaur, A. 2006. Viimsi mõisapargi puittaimestiku haljastusliku hinnang

 K PROJEKT Ahtri tn 6a Tallinn 10151 kprojekt@kprojekt.ee	Projekti nimetus: Viimsi mõisa pargi puittaimestiku haljastuslik hinnang		
	Aadress: Viimsi mõisa park, Viimsi alevik, Viimsi vald		
Projektijuht: S. Kasepalu	Dokumendi nimetus: Inventuuri aruanne		
Dendroloog/Maastikuarhitekt: B. Pukk, S. Kasepalu	Töö nr: 23004	Staadium: -	Dokumendi tähis: DND-3-01

2.5.1 Soovitused olemasoleva haljastuse säilitamiseks, hoolduseks ja täiendamiseks

- Enne mastaapsemate ehitus- või rekonstrueerimistööde kavandamist pargis tuleb mõelda läbi pargi kasutusvaldkonnad (koostada funktsionaalne tsoneerimine).
- Pöörata enam tähelepanu pargis puude(rühmade) vahelt avanevatele vaadetele. Praegu puuduvad pargis *vistad* ehk pikad suunatud vaated. Parki võiks juurde lisada väikevorme millele vaateid suunata.
- Järjepidevalt hooldada pargi veekogusid, et säiliks veepeeglid.
- Pargiaasade laiendamisel ja vaatesihtide avamisel või sisse raiumisel eelistada säilitamisel sangleppi h. saartele. Sanglepad hoiavad kasvuperioodil lehti kauem küljes ning sobivad lehestiku struktuurilt ja toonilt enamiku haljastuspuudega.
- Säilitada väga väärtuslikud puud. Kaaluda nende paremaks eksponeerimiseks mõne vähem väärtusliku puu likvideerimist. Hoolduskavaga näha ette väga väärtuslike puude vajaduspõhine hooldusloikus või toestamine.
- Säilitada vanemaid väärtuslikke üksikuid puid ja nende rühmi (ehk vanemat pargi planeeringut).
- Sanitaarraie korras peaks likvideerima murdumisohtlikud puud, samuti osa pargi kompositsiooni ähmastavaid puid.
- Teede ja radade ääres kasvavad puud vajavad regulaarset hooldusloikust – ära tuleks lõigata iga paari aasta järel kuivanud või murdunud oksad. Kõige ohtlikumad on teede kohal paiknevad rasked oksaharud (halva harunemisega puudel) ning kuivanud oksad.
- Vahtrate ja kaskede puhul ajastada hooldusloikused väljapoole varakevadist mahlajooksu aega.
- Puude asendusistutust tuleks alustada tumedate okastega okspuude, eelkõige aga h. kuuse, rühmadest. Kasutada tuleks umbes 1,5 kuni 2 m kõrguseid istikuid. H. kuuse asemele võib istutada liigilise koosseisu rikastamiseks ka serbia kuuski või jaapani nulgusid (jaapani nulg on teistest nulgudest, eriti palsamnulust, musta pähkli rüüstele vastupidavam).
- Pargi keskne mõisa peahoone teljel paiknev allee tuleks tulevikus tervikuna taastada. Allee serva on sobiv istutada juurde õitsvaid ja lõhnavaid põõsaid – eelkõige (sordi)sireleid ja ebajasmiine.
- Juurde tuleks istutada aktsentpuid – erilise kasvukuju, lehestiku struktuuri või värviga või huvitavate õitega puid nagu h. pööki ja tema punaselehist vormi *atropunicea* (ka kui 'Atropunicea') või kultivari 'Purpurea Latifolia', valgepööke, höheremmelgaid ja tema kultivare, jalaka kultivare 'Lutescens', 'Crispa', punast hobukastanit jt. Kuivõrd Viimsi pargi puhul on tegemist ajaloolise pargiga, tuleks eelistada vanu kultivare (sorte). Taas võiks parki istutada tiibpähklipuu. Võimalik, et tiibpähklipuu puhul tuleb teha mõõndus ja külmaõrnema kaukaasia tiibpähklipuu asemel istutada hiina tiibpähklipuu (*Pterocarya stenoptera*) või jaapani tiibpähklipuu (*Pterocarya rhoifolia*).

 K PROJEKT Ahtri tn 6a Tallinn 10151 kprojekt@kprojekt.ee	Projekti nimetus: Viimsi mõisa pargi puittaimestiku haljastuslik hinnang		
	Aadress: Viimsi mõisa park, Viimsi alevik, Viimsi vald		
Projektijuht: S. Kasepalu	Dokumendi nimetus: Inventuuri aruanne		
Dendroloog/Maastikuarhitekt: B. Pukk, S. Kasepalu	Töö nr: 23004	Staadium: -	Dokumendi tähis: DND-3-01

- Täiendada tuleks pargi põõsarinnet. Eelistada rühmiti istutamist (kunagiste) pargiaasade servadesse. Alale juurde istutamiseks sobivad h. sarapuu, h. sireli kultivarid, h. kikkapuu, ebajasmiinid, tara-, vänd-, roosakad ja pajulehised enelad, lodjap-põisenelas, siberi kontpuu, h. lumimari, tatari kuslapuu (kultivarid).
- Puude võrade kujundamist peavad pargis tegema kogemustega ja kutsetunnistusega arboristid.
- Säilivate puude võrade all tuleb kaevetöödel ja mehhanismidega sõites võimalikult vältida puude maapinnalähedaste juurte kahjustamist. Soovitav on kasutada juurestiku kaitseks ajutistel sõiduteedel kas kilpe või rajada ajutised killustikteed.
- Võimalusel tuleb säilitada puude jämedamaid kui 25 mm läbimõõduga juuri, sest jämedamate juurte läbikaevamisel võivad puud muutuda tormihellaks ja nakkuda suure lõikehaava kaudu kergesti juuremädanikest. Kaevetööd säilitatavate puude juurte piirkonnas tuleb teostada võimalusel kombineeritult kopaga ja käsitsi labidaga (vajadusel kasutada *airspade* õhklabidat), et võimalikult vähe vigastada juuri.
- Kaevetööde ajal tuleb vältida säilitatavate puude tüvede vigastamist, selleks tuleb lehtpuude ja alt laasunud mändide tüved katta vähemalt 2 meetri kõrguste kaitselaudadega.
- Kõik raietööd, sh hooldus-, kujundus-, sanitaarraied tuleb kooskõlastada Muinsuskaitseameti ja Keskkonnaametiga.

 K PROJEKT Ahtri tn 6a Tallinn 10151 kprojekt@kprojekt.ee	Projekti nimetus: Viimsi mõisa pargi puittaimestiku haljastuslik hinnang		
	Aadress: Viimsi mõisa park, Viimsi alevik, Viimsi vald		
Projektijuht: S. Kasepalu	Dokumendi nimetus: Inventuuri aruanne		
Dendroloog/Maastikuarhitekt: B. Pukk, S. Kasepalu	Töö nr: 23004	Staadium: -	Dokumendi tähis: DND-3-01

3 KOKKUVÕTE

Dendroloogilise inventeerimise alal Viimsi mõisa pargis hinnati 1059 haljastuslikku objekti, sellest 1018 olid üksikpuud või puude rühmad. Põõsaid ja põõsagruppe märgiti vaid 10 tk, võsa ja isetekkelist järelkasvu, sh kannuvõsust tekkinud põõsasjaid puid märgiti 13 tk. Viljapuudena märgitud viirpuid, nii üksikult kui rühmiti kokku 16 tk.

Viimsi mõisa pargi valdavalt vabakujulises puistus valitsevad väärtuslikud keskealised ja põlised puud – sanglepad ja h. saared. Vanimate sangleppade vanus on üle 160-170 aasta. Tähelepanuväärselt palju on suurte mõõtmetega sangleppi.

Üldiselt on puistu tervislik seisund hea ja haljastuslikult väärtuslike puude osatähtsus suur (vt ptk 2.4). Pargi üheks üldisemaks probleemiks on laialt levinud liigniiskus, mis kahjustab nii vanade kui ka nooremate puude kasvu.

Kogu uuritud alal on põõsarinne juhuslikku laadi ja liigivaene. Suuremaid rühmi moodustab vaid harilik pihlenelas (*Sorbaria sorbifolia*). Parki tuleks täiendada suuremate põõsarühmadega, sest praegu on põõsarinne väiksearvuline. Eelistatult tuleks põõsaid istutada ümber kunagiste pargiaasade ja piki keskset alleed.

Puittaimede haljastuslikule hinnangule on juurde lisatud tabel puittaimede andmetega (Lisa 1 tabel 2), tabel taksonite nimekirjaga koos ladinakeelsete vastetega (Lisa 1 tabel 1), dendroloogiline plaan puittaimede haljastusliku väärtuse hindamisega (joonis DND-4-01) ning esmane sanitaarraiate plaan (Joonis DND-4-02). Lisas 2 on toodud maastikuarhitektide kutsetunnistused.